

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконав:

студент 4 курсу, групи 472-2,
денної форми навчання,
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»

Никифоров Юрій Юрійович _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Харабара Віолетта Миколаївна _____

*До захисту допущено
на засіданні кафедри
протокол № ____ від __ травня 2024 р.
Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ проф. Нікіфоров П.О.*

АНОТАЦІЯ

Никифоров Ю.Ю. Управління кредитним портфелем банку. Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2024.

В кваліфікаційній роботі досліджені теоретичні та практичні аспекти управління кредитним портфелем банку. Розкрита економічна сутність, зміст та класифікація кредитного портфелю банку. Охарактеризована фінансово-економічна і кредитна діяльність АТ «Ощадбанк» та здійснена оцінка структури та якості кредитного портфеля досліджуваної банківської установи. Запропоновані шляхи формування оптимальної структури кредитного портфелю та розроблені рекомендації щодо удосконалення кредитної стратегії АТ «Ощадбанк».

Ключові слова: банк, кредит, кредитний портфель, кредитна діяльність, кредитна стратегія.

ABSTRACT

Nikiforov Y. Management of the bank's loan portfolio. Manuscript. Qualification work for obtaining the first (bachelor) level of higher education in specialty 072 – Finance, banking and insurance. Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2024.

The theoretical and practical aspects of managing the bank's credit portfolio are investigated in the qualification work. The economic essence, content and classification of the bank's loan portfolio are disclosed. The financial, economic and credit activity of «Oschadbank» Joint Stock Company was characterized, and the structure and quality of the credit portfolio of the investigated banking institution was assessed. Proposed ways of forming the optimal structure of the credit portfolio and developed recommendations for improving the credit strategy of «Oschadbank» Joint Stock Company.

Keywords: bank, credit, credit portfolio, credit activity, credit strategy.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання чужих ідей, результатів і текстів наукових досліджень мають посилання на відповідне джерело.

_____ Ю.Ю. Никифоров

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Розділ 1. Теоретичні основи управління кредитним портфелем банку	7
1.1 Економічна сутність та зміст управління кредитним портфелем банку	7
1.2 Методи управління та класифікації кредитного портфелю банку	11
Розділ 2. Оцінка управління кредитним портфелем банку АТ «Ощадбанк»..	18
2.1 Характеристика фінансово-економічної і кредитної діяльності АТ «Ощадбанк».....	18
2.2 Оцінка структури та якості кредитного портфеля АТ «Ощадбанк»	23
Розділ 3. Напрями удосконалення методів управління кредитним портфелем банків	31
3.1. Формування оптимальної структури кредитного портфелю АТ «Ощадбанк»	31
3.2. Удосконалення кредитної стратегії АТ «Ощадбанк».....	37
Висновки.....	42
Список використаних джерел.....	45
Додатки.....	50

ВСТУП

Актуальність. Управління кредитним портфелем банку є надзвичайно важливим, особливо в умовах негативних процесів в Україні. Ефективне управління цим елементом активів дозволяє банкам мінімізувати кредитні ризики, підтримувати фінансову стабільність та забезпечувати прибутковість. В умовах економічної нестабільності, спричиненої військовими діями та економічними потрясіннями, банки стикаються з підвищеними ризиками неповернення наданих коштів. Тому ретельний аналіз кредитоспроможності позичальників, диверсифікація кредитного портфеля та регулярний моніторинг якості активів стають ключовими факторами успішного функціонування банківської системи. Раціональне управління кредитним портфелем дозволяє банкам адаптуватися до мінливих ринкових умов, своєчасно реагувати на нові проблеми та приймати зважені рішення щодо кредитування. Це, в свою чергу, сприяє підтримці довіри вкладників та інвесторів, що є критично важливим для стабільності банківського сектора та економіки в цілому.

Омельченко О. В. і Король Р. М. проаналізували кредитну політику «Ощадбанку» в умовах економічної нестабільності, тоді як Ровенська В. В. і Киркач В. Е. провели більш широкий аналіз сучасного стану кредитного ринку України. Значна кількість дослідників, серед яких Боднар О. А., Тішечкіна К. В., Іваненко Г. Ю., Тарасенко В. П., Волкова В. В., Власенко О. С., Дейнека О. В., Гапонько О. Ю., Москаленко А. О., Добровольська О. В., Йолтухівський В. М., Качула С. В., Льовкіна А. С., Похилько С. В. та Новіков В. М., зосередилися на різних аспектах управління кредитними ризиками та їх мінімізації в банках. Доценко І. О., Доценко В. В., Зверук Л. А., Лисенко Т. С., Миськів Г., Семенча І. Є., Ташлай Ю. Ю. та Кононенко Г. І. досліджували сутність, практику та шляхи вдосконалення управління кредитною діяльністю банківських установ.

Метою роботи є обґрунтування напрямів удосконалення методів управління кредитним портфелем банків.

У якості завдань виділено такі, як:

- розкрити економічну сутність та зміст управління кредитним портфелем банку;
- дослідити методи управління та класифікації кредитного портфелю банку;
- охарактеризувати фінансово-економічну і кредитну діяльність АТ «Ощадбанк»;
- здійснити оцінку структури та якості кредитного портфеля АТ «Ощадбанк»;
- запропонувати шляхи формування оптимальної структури кредитного портфелю АТ «Ощадбанк»;
- розробити рекомендації щодо удосконалення кредитної стратегії АТ «Ощадбанк».

Об'єктом дослідження є кредитна політика банку АТ «Ощадбанк».

Предметом дослідження обрано теоретичні, методичні та практичні аспекти управління кредитною політикою банку.

Інформаційною базою дослідження слугує широкий спектр джерел, що включає в себе як офіційні документи, зокрема законодавчі акти, які регламентують кредитну діяльність банківських установ, статистичні звіти та дані Національного банку України, фінансові звіти АТ «Ощадбанк», так і науковий доробок вітчизняних та іноземних дослідників у галузі управління кредитним портфелем банку, аналітичні матеріали та інформаційні ресурси.

Методи дослідження. У ході виконання дослідження було застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів. Серед загальнонаукових методів варто відзначити аналіз літературних джерел для формування теоретичного підґрунтя дослідження управління кредитним портфелем банку, синтез, дедуктивний та індуктивний підходи, класифікацію, систематизацію та узагальнення. До спеціальних методів, які були використані в роботі, належать: вертикальний та горизонтальний аналіз для вивчення динаміки та структурних змін кредитного портфеля АТ «Ощадбанк», коефіцієнтний аналіз для оцінювання ефективності управління кредитним портфелем банку,

компаративний аналіз для порівняння показників кредитної діяльності АТ «Ощадбанк» із середньогалузевими показниками банківської системи України, а також методи економіко-математичного моделювання з метою оптимізації структури кредитного портфеля банку.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 49 сторінок друкованого тексту, основний зміст роботи викладено на 44 сторінках. Робота містить 12 таблиць та 8 рисунків, список використаних джерел включає 41 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ

1.1 Економічна сутність та зміст управління кредитним портфелем банку

Україна знаходиться на складному етапі свого історичного розвитку, що позначається і на ринку кредитування. Важливо створити умови для забезпечення стійкості фінансових організацій, що діють у цьому сегменті, а також забезпечити позичальникам прогнозоване середовище, що дозволить вчасно відповісти за зобов'язаннями. Перш ніж перейти безпосередньо до вивчення ризикованості та ефективності кредитної діяльності організації слід з'ясувати сутність ключових понять.

Кредитний портфель банку є однією з найважливіших складових активів банківської установи, що представляє собою сукупність усіх наданих банком кредитів. Він складається з таких елементів, як споживчі кредити, іпотечні кредити, кредити малому та середньому бізнесу, корпоративні кредити тощо. Структура кредитного портфеля банку залежить від його спеціалізації, ринкової стратегії та апетиту до ризику.

Кредитний портфель відрізняється від інших портфелів банку, таких як депозитний або портфель цінних паперів, за своєю природою та характеристиками. Депозитний портфель складається з коштів, залучених банком від клієнтів, і є джерелом фінансування для кредитних операцій. Портфель цінних паперів, який може включати акції, облігації та інші фінансові інструменти, використовується банком для отримання додаткового доходу та диверсифікації ризиків. На відміну від них кредитний портфель генерує основну частину доходів банку у вигляді процентних платежів та комісій, але водночас несе в собі значні кредитні ризики, тобто імовірність неповернення ні суми кредиту, ні нарахованих процентів.

Ефективне управління кредитним портфелем є критично важливим для забезпечення фінансової стійкості та прибутковості банку. Фінансові організації повинні ретельно оцінювати кредитоспроможність позичальників, встановлювати ліміти, диверсифікувати кредитний портфель за галузями та типами позичальників, а також регулярно проводити моніторинг якості цих активів. Розмір та якість кредитного портфеля безпосередньо впливають на дохідність та ризикованість банківської діяльності. Занадто агресивна кредитна політика може призвести до надмірної концентрації ризиків, тоді як надто консервативний підхід може обмежити потенціал зростання банку.

Управління кредитним портфелем банку – це комплексний процес, який охоплює широкий спектр діяльності, спрямованої на максимізацію прибутковості та мінімізацію ризиків, пов'язаних з кредитними операціями банку. З динамічної точки зору, управління кредитним портфелем передбачає постійний моніторинг та коригування складу портфеля у відповідь на зміни ринкових умов, кредитоспроможності позичальників та регуляторних вимог. Банки повинні бути готові швидко реагувати на нові можливості та загрози, приймаючи зважені рішення щодо видачі нових кредитів, реструктуризації існуючих та списання безнадійних заборгованостей.

Системний підхід до управління кредитним портфелем передбачає розгляд кредитної діяльності банку як єдиної системи, що складається з взаємопов'язаних елементів, а саме кредитної політики банку, процедур оцінки кредитоспроможності позичальників, систем лімітів та нормативів, механізмів ціноутворення на кредитні продукти, конкретних посадових осіб і структурних підрозділів, а також інструментів управління проблемними активами [9, с.96].

З функціональної точки зору управління кредитним портфелем охоплює широкий спектр завдань та обов'язків різних підрозділів банку. Кредитний відділ відповідає за розробку та реалізацію кредитної політики, аналіз кредитних заявок та прийняття рішень про видачу кредитів. Відділ ризик-менеджменту здійснює оцінку та моніторинг кредитних ризиків, встановлює ліміти та нормативи, а також розробляє методологію оцінки

кредитоспроможності. Підрозділ по роботі з проблемними активами займається реструктуризацією та стягненням проблемних кредитів. Ефективна координація та комунікація між цими підрозділами є запорукою успішного управління кредитним портфелем банку.

З підприємницької точки зору управління кредитним портфелем банку спрямоване на досягнення стратегічних цілей банку та забезпечення його конкурентоспроможності на ринку банківських послуг, а головне – створення доданої вартості для фіксації певного обсягу прибутку в кінцевому підсумку [35, с.294]. Банки повинні розробляти та впроваджувати кредитні продукти, які відповідають потребам клієнтів та дозволяють отримувати додаткові доходи. Ефективне управління кредитним портфелем також передбачає оптимізацію операційних процесів, автоматизацію рутинних завдань та впровадження передових технологій, таких як штучний інтелект та великі дані. Це дозволяє скорочувати витрати, підвищувати якість обслуговування клієнтів та забезпечувати стійкі конкурентні переваги на ринку.

Управління кредитним портфелем банку – це комплексний процес, який складається з низки взаємопов'язаних підпроцесів, спрямованих на ефективне формування, моніторинг та оптимізацію кредитного портфеля з метою максимізації прибутковості та мінімізації ризиків. Одним з ключових підпроцесів є формування кредитної політики банку, яка визначає загальні принципи та правила кредитування, цільові сегменти клієнтів, допустимі рівні ризику та інші параметри кредитної діяльності банку (Рис. 1.1).

Аналіз та оцінка кредитних заявок є важливим етапом процесу управління кредитним портфелем, в межах якого банк здійснює ретельну перевірку потенційних позичальників, оцінює їх кредитоспроможність та приймає рішення про видачу кредитів. Структурування кредитних продуктів та умов кредитування передбачає розробку оптимальних параметрів кредитних продуктів, таких як терміни, процентні ставки, вимоги до забезпечення, з урахуванням потреб клієнтів та ринкових умов. Встановлення цін на кредитні продукти є важливим елементом управління кредитним портфелем, який

впливає на прибутковість банку та конкурентоспроможність його кредитних продуктів на ринку.

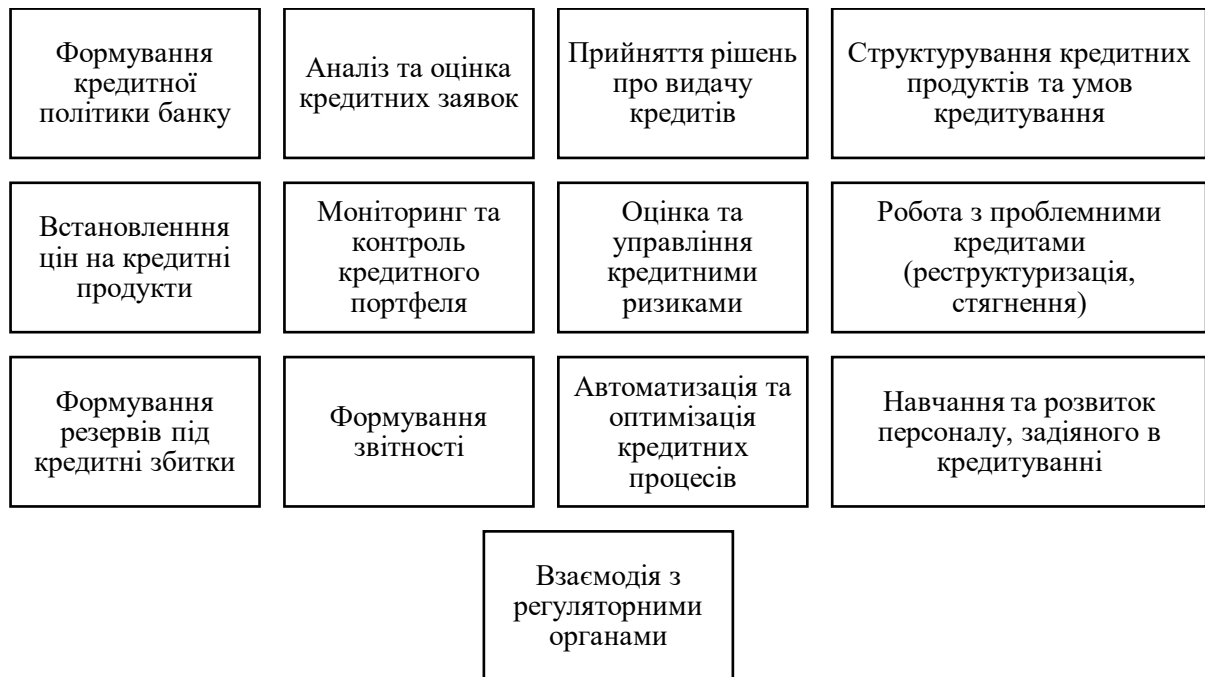

Рис. 1.1. Підпроцеси (складові) управління кредитним портфелем банку

Джерело: складено автором на основі [3; 10, с.140; 13, с.352]

Моніторинг та контроль кредитного портфеля є безперервним процесом, який дозволяє менеджменту відстежувати якість кредитного портфеля, виявляти потенційні проблеми та вживати заходів для їх своєчасного вирішення. Оцінка та управління кредитними ризиками передбачає використання різноманітних методів та інструментів для ідентифікації, вимірювання та контролю ризиків, пов'язаних з кредитною діяльністю банку. Робота з проблемними кредитами, яка включає реструктуризацію заборгованості та стягнення простроченої заборгованості, є невід'ємною частиною управління кредитним портфелем, спрямованою на мінімізацію збитків банку.

Формування резервів під кредитні збитки є обов'язковим елементом управління кредитним портфелем, який дозволяє банку створювати буфер для покриття потенційних втрат. Складання звітності забезпечує надання

керівництву банку та регуляторним органам повної та достовірної інформації про стан кредитного портфеля та ефективність управління ним.

Автоматизація та оптимізація кредитних процесів, які включають впровадження сучасних інформаційних технологій та вдосконалення бізнес-процесів, дозволяють банку підвищити ефективність та швидкість прийняття кредитних рішень, скоротити операційні витрати та покращити якість обслуговування клієнтів. Навчання та розвиток персоналу, задіяного в кредитуванні, є важливим фактором забезпечення високого професійного рівня та компетентності співробітників банку, які безпосередньо впливають на ефективність управління кредитним портфелем.

Взаємодія з регуляторними органами є невід'ємною частиною управління кредитним портфелем банку, яка передбачає дотримання нормативних вимог, надання звітності та співпрацю з наглядовими органами з метою забезпечення стабільності та надійності банківської системи.

Підводячи підсумок, зазначимо, що управління кредитним портфелем банку означає процес впливу різних структурних підрозділів, у тому числі кредитного комітету, менеджерів у відділенні, відділу ризик-менеджменту та інші учасників, на параметри кредитної політики з метою зміни обсягу та якісних характеристик портфелю кредиту банку для максимізації потенціалу генерування процентного та комісійного доходу при збереженні прийняттого рівня ризику. Він охоплює широкий спектр взаємопов'язаних підпроцесів, таких як формування кредитної політики, аналіз та оцінка кредитних заявок, моніторинг та контроль кредитного портфеля.

1.2 Методи управління та класифікації кредитного портфелю банку

В межах окремих елементів процесу управління кредитним портфелем банку є підпроцеси, для яких характерні власні методи. Ключовими для формування кредитного портфеля є маркетингові інструменти, які дозволяють

залучити потенційних позичальників та розширити клієнтську базу банку. Реклама та зв'язки з громадськістю (PR) відіграють важливу роль у просуванні кредитних продуктів банку та формуванні позитивного іміджу установи. Ефективна рекламна кампанія дозволяє донести інформацію про умови кредитування до цільової аудиторії та стимулювати попит на кредитні послуги.

Прямі особисті продажі в відділеннях банку є ще одним дієвим методом формування кредитного портфеля. Кваліфіковані співробітники банку можуть надавати консультації потенційним позичальникам, допомагати у виборі оптимального кредитного продукту та оформленні необхідних документів. Особистий контакт з клієнтами дозволяє встановити довірчі відносини та підвищити ймовірність отримання кредиту.

В умовах розвитку цифрових технологій надання кредитів через онлайн-банкінг набуває все більшої популярності. Можливість подати заявку на кредит через інтернет-банкінг або мобільний додаток банку значно спрощує процес отримання кредиту для клієнтів та розширює охоплення потенційних позичальників. Банки можуть розробляти спеціальні онлайн-платформи для оформлення кредитів, які забезпечують зручність, швидкість та безпеку процесу.

Співпраця з компаніями для надання кредитів їх працівникам є ще одним ефективним методом формування кредитного портфеля. Менеджери відділення можуть укласти договори з підприємствами, за якими працівники цих компаній можуть отримувати кредити на пільгових умовах. Така співпраця дозволяє банку розширити клієнтську базу та зменшити ризики, оскільки кредити надаються працевлаштованим особам з стабільним доходом.

Партнерство з веб-сайтами, наприклад, з продажу нерухомості означає, що банки можуть розміщувати інформацію про іпотечні кредити на таких сайтах, що дозволяє залучити потенційних позичальників, які зацікавлені у придбанні житла. Співпраця з маркетплейсами, агентствами нерухомості та забудовниками може забезпечити банку доступ до широкої аудиторії потенційних клієнтів.

Ще одним дієвим методом формування кредитного портфеля є співпраця з магазинами та торговельними мережами. Банки можуть пропонувати споживчі кредити безпосередньо в точках продажу товарів, що дозволяє клієнтам швидко та зручно отримати кредит на придбання необхідних товарів. Такі партнерські програми можуть включати спеціальні умови кредитування, знижки або бонуси для клієнтів.

Управління ризиком кредитного портфеля є ще одним напрямком з особливими методами (рис. 1.2).

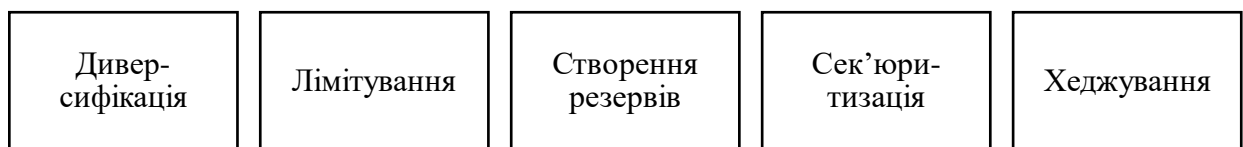

Рис. 1.2 Методи управління ризиком кредитного портфеля банку

Джерело: складено автором на основі [1, с.104; 2, с.24; 5, с.79]

Одним із них є диверсифікація портфеля, яка передбачає розподіл кредитів між різними галузями, регіонами та типами позичальників. Це зменшує вплив негативних чинників на окремі складові портфеля. Лімітування полягає у встановленні граничних обсягів кредитування для певних категорій позичальників або галузей. Це дозволяє контролювати концентрацію ризиків та уникати надмірної залежності від окремих груп клієнтів.

Створення резервів для відшкодування втрат за кредитними операціями є обов'язковим для комерційних банків [26, с.20]. Резерви формуються за рахунок відрахувань від прибутку банку та слугують для покриття потенційних збитків від неповернення кредитів. Розмір таких фондів визначається на основі оцінки кредитного ризику за кожним позичальником та портфелем у цілому. Сек'юритизація передбачає трансформацію кредитів у цінні папери та їх продаж на фінансовому ринку. Це дозволяє банку передати частину кредитного ризику інвесторам та залучити додаткові кошти для кредитування.

Хеджування є ще одним методом управління ризиками кредитного портфеля, який полягає у використанні похідних фінансових інструментів, таких як кредитні деривативи [29, с.56].

Ці інструменти дозволяють банку передати кредитний ризик третій стороні та отримати захист від потенційних втрат. Хеджування є особливо ефективним для управління ризиками за великими та концентрованими кредитами. В основі такого контракту може бути валюта, процентна ставка, ціни на ресурси, інші активи та параметри.

Що ж до класифікація кредитного портфеля банку, то основні ознаки відображені у табл. 1.1.

За типом позичальника кредитний портфель може бути розділений на кредити фізичним особам, юридичним особам, банкам та фінансовим установам, а також міжбанківські кредити. Така класифікація дозволяє враховувати специфіку кожної групи позичальників та адаптувати умови кредитування.

З точки зору цільового призначення кредити можуть бути класифіковані на споживчі кредити, кредити на придбання житла (іпотечні), кредити на поповнення обігових коштів, інвестиційні кредити та кредити на розвиток бізнесу.

За строком кредитування кредитний портфель поділяється на короткострокові (до 1 року), середньострокові (від 1 до 5 років) та довгострокові (більше 5 років) кредити. Така класифікація є важливою для управління ліквідністю та ризиками банку, оскільки дозволяє збалансувати терміни залучення та розміщення коштів.

Забезпечення кредитів є ще одним критерієм класифікації кредитного портфеля. Кредити можуть бути забезпеченими, тобто покритими заставою, гарантіями або іншими видами забезпечення, або незабезпеченими (бланковими). Наявність забезпечення зменшує кредитний ризик для банку та впливає на умови кредитування.

Підходи до класифікації кредитного портфелю банку

Класифікаційна ознака	Види
За типом позичальника	Кредити фізичним особам Кредити юридичним особам Кредити банкам та фінансовим установам Міжбанківські кредити
За цільовим призначенням	Споживчі кредити Кредити на придбання житла (іпотечні) Кредити на поповнення обігових коштів Інвестиційні кредити Кредити на розвиток бізнесу
За строком кредитування	Короткострокові (до 1 року) Середньострокові (від 1 до 5 років) Довгострокові (більше 5 років)
За забезпеченням	Забезпечені (покриті заставою, гарантіями тощо) Незабезпечені (бланкові)
За методом надання	Разові кредити Кредитні лінії Овердрафт Револьверні кредити
За валютою кредитування	Кредити в національній валюті Кредити в іноземній валюті
За якістю обслуговування	Стандартні Під контролем Субстандартні Сумнівні Безнадійні
За формою власності позичальника	Кредити державним підприємствам Кредити приватним підприємствам Кредити підприємствам з іноземним капіталом

Джерело: складено автором на основі [8; 15, с.25; 18]

За методом надання кредити класифікуються на разові кредити, кредитні лінії, овердрафт та револьверні кредити. У випадку з першим типом кошти надаються одноразово у повній сумі, тоді як кредитні лінії дозволяють позичальнику отримувати кошти частинами в межах встановленого ліміту.

Овердрафт передбачає можливість здійснення платежів з поточного рахунку понад залишок коштів, а револьверні кредити дозволяють позичальнику повторно використовувати кредитні кошти після їх погашення.

Валюта кредитування також є важливим критерієм класифікації кредитного портфеля. Кошти можуть бути надані в національній або іноземній валюті, що впливає на валютні ризики банку та позичальника.

За якістю обслуговування кредити поділяються на стандартні, під контролем, субстандартні, сумнівні та безнадійні. Ця класифікація відображає рівень ризику та ймовірність повернення кредиту, що дозволяє банку формувати резерви та здійснювати відповідні заходи щодо проблемних кредитів.

Форма власності позичальника також може бути основою для класифікації кредитного портфеля. Кредити можуть надаватися державним підприємствам, приватним підприємствам або підприємствам з іноземним капіталом, що впливає на оцінку ризиків та умови кредитування.

Підсумовуючи, зазначимо, що в процесі вивчення теоретичних основ управління кредитним портфелем банку сформульовано такі висновки:

- розкрито економічну сутність та зміст управління кредитним портфелем банку. Управління кредитним портфелем банку означає процес впливу різних структурних підрозділів, у тому числі кредитного комітету, менеджерів у відділенні, відділу ризик-менеджменту та інші учасників, на параметри кредитної політики з метою зміни обсягу та якісних характеристик портфелю кредиту банку для максимізації потенціалу генерування процентного та комісійного доходу при збереженні прийняттого рівня ризику.

- досліджено методи управління та класифікації кредитного портфелю банку. Методи формування кредитного портфеля банку, такі як реклама, прямі продажі, онлайн-банкінг та партнерство з компаніями і магазинами, дозволяють залучити потенційних позичальників та розширити клієнтську базу. Методи управління ризиком кредитного портфеля банку включають в себе диверсифікацію, лімітування, створення резервів, сек'юритизацію,

хеджування тощо. Класифікація кредитного портфеля за різними критеріями, включаючи валюту кредитування, забезпечення та форму власності позичальника, є важливою для аналізу та управління кредитними операціями.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ АТ «ОЩАДБАНК»

2.1 Характеристика фінансово-економічної і кредитної діяльності АТ «Ощадбанк»

АТ «Державний ощадний банк України» (АТ «Ощадбанк») є одним із провідних фінансових інститутів України, який відіграє значну роль у банківській системі країни. Організація має розгалужену мережу, що складається з 24 філій, включаючи обласні управління та Головне управління по м. Києву та Київській області, а також 2139 територіально відокремлених безбалансових відділень[12;31;36]. Така широка присутність дозволяє АТ «Ощадбанк» ефективно обслуговувати клієнтів по всій території України та забезпечувати доступність банківських послуг для населення.

Одним із ключових показників успішності діяльності АТ «Ощадбанк» є обсяг чистого кредитного портфеля, за яким організація посідає перше місце серед українських банків. Це свідчить про значний рівень довіри з боку клієнтів та ефективність кредитної політики банку. АТ «Ощадбанк» активно працює як з фізичними особами, так і з корпоративними клієнтами, пропонуючи широкий спектр кредитних продуктів, адаптованих до потреб різних сегментів ринку [24, с.25].

Окрім кредитування АТ «Ощадбанк» надає повний спектр банківських послуг, включаючи розрахунково-касове обслуговування, депозитні операції, валютообмінні операції, емісію та обслуговування платіжних карток, а також інші фінансові послуги. Відбувається постійне вдосконалення продуктів та послуг, впроваджуються інноваційні технології та підвищується якість обслуговування клієнтів.

Загалом потенціалу банку росте протягом 2021-2023 років, про що можна судити по обсягу наявних активів (табл. 2.1).

Динаміка активів АТ «Державний ощадний банк України» в 2021- 2023

рр., млрд грн.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, +, -		Відносне відхилення, %		
				2022 від 2021	2023 від 2022	2022 від 2021	2023 від 2022	2023 від 2021
Грошові кошти	12,3	16,3	35,8	4,0	19,5	32,52	119,63	191,06
Фінансові активи, що приносять прибуток або збиток	42,8	54,6	49,0	11,8	-5,6	27,57	-10,26	14,49
Кошти в інших банках	6,1	12,4	27,2	6,3	14,8	103,28	119,35	345,90
Кредити	74,7	83,2	89,1	8,5	5,9	11,38	7,09	19,28
ОВДП	92,8	89,8	107,5	-3,0	17,7	-3,23	19,71	15,84
Основні засоби та нематеріальні активи	9,0	8,6	12,7	-0,4	4,1	-4,44	47,67	41,11
Чисті активи, усього	236,9	272,2	345,7	35,3	73,5	14,90	27,00	45,93
Загальні активи, усього	249,9	298,2	371,9	48,3	73,7	19,33	24,71	48,82

Джерело: складено автором на основі [14;22;23;28;38]

Грошові кошти демонструють значне збільшення, сягнувши 35,8 млрд грн у 2023 році, що майже втричі перевищує показник 2021 року. Надмірний обсяг дещо скорочує результативність роботи, адже ці кошти могли б генерувати додатковий дохід від розміщення у різних активах. Кошти в інших банках також демонструють стрімке зростання, збільшившись з 6,1 млрд грн у 2021 році до 27,2 млрд грн у 2023 році. Це вказує на активну співпрацю АТ «Ощадбанк» з іншими фінансовими установами та розширення міжбанківських операцій.

Кредитний портфель банку характеризується стабільним приростом протягом досліджуваного періоду. У 2023 році обсяг кредитів сягнув 89,1 млрд грн, що на 19,3% більше порівняно з 2021 роком.

Такі показники свідчать про ефективну кредитну політику банку та зростання довіри з боку позичальників.

Обсяг ОВДП у портфелі АТ «Ощадбанк» зазнав певних коливань. У 2022 році спостерігалось незначне зниження до 89,8 млрд грн, проте у 2023 році показник зріс до 107,5 млрд грн, перевищивши рівень 2021 року. Такий тренд пов'язаний із вкрай високою привабливістю вкладення коштів у банківську діяльність.

Чисті активи АТ «Ощадбанк» зросли з 236,9 млрд грн у 2021 році до 345,7 млрд грн у 2023 році, продемонструвавши приріст на 45,9%. Такі показники свідчать про стійкий розвиток та зміцнення фінансової позиції АТ «Державний ощадний банк України» на банківському ринку країни.

Аналізуючи динаміку власного капіталу АТ «Державний ощадний банк України» протягом 2021-2023 років, можна відзначити кілька ключових тенденцій. Резервні та інші фонди банку демонструють незначне зростання з 0,4 млрд грн у 2021 році до 0,5 млрд грн у 2022 та 2023 роках.

Хоча приріст не є суттєвим, це вказує на послідовність банку у формуванні фондів для забезпечення фінансової стійкості та покриття потенційних ризиків (табл. 2.2).

Особливу увагу слід приділити динаміці нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) АТ «Ощадбанк». Незважаючи на від'ємні значення протягом усього аналізованого періоду, спостерігається поступове скорочення збитків. У 2021 році непокритий збиток становив 31,0 млрд грн, у 2022 році - 30,7 млрд грн, а у 2023 році - 24,4 млрд грн. Така тенденція свідчить про поступове покращення фінансових результатів банку та зменшення збиткової діяльності.

Загальний обсяг власного капіталу АТ «Державний ощадний банк України» демонструє позитивну динаміку зростання. У 2021 році він становив 21,9 млрд грн, у 2022 році - 22,2 млрд грн, а у 2023 році - 28,7 млрд грн.

Приріст власного капіталу на 31,1% за три роки є показником зміцнення фінансової стійкості банку та підвищення його здатності абсорбувати потенційні збитки.

Таблиця 2.2.

Динаміка власного капіталу АТ «Державний ощадний банк України» в 2021- 2023 рр., млрд грн.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, +, -		Відносне відхилення, %		
				2022 від 2021	2023 від 2022	2022 від 2021	2023 від 2022	2023 від 2021
Статутний капітал	49,5	49,5	49,5	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
Резервні та інші фонди банку	0,4	0,5	0,5	0,1	0,0	25,0	0,00	25,0
Резерви переоцінки	2,9	2,9	3,1	0,0	0,2	0,00	6,90	6,90
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-31,0	-30,7	-24,4	0,3	6,3	-0,97	-20,52	-21,29
Усього власного капіталу	21,9	22,2	28,7	0,3	6,5	1,37	29,28	31,05

Джерело: складено автором на основі [14;22;23;28;38]

Спостерігається волатильність депозитів юридичних осіб протягом досліджуваного періоду. У 2022 році відбулося незначне зниження до 62,4 млрд грн, проте у 2023 році показник стрімко зріс до 108,9 млрд грн, що на 62,8% більше порівняно з 2021 роком. Таке суттєве підвищення свідчить про зростання довіри з боку корпоративних клієнтів та ефективність депозитної політики банку. Варто відзначити, що значну частку депозитів юридичних осіб становлять кошти на вимогу, які зросли з 57,5 млрд грн у 2021 році до 93,2 млрд грн у 2023 році (табл. 2.3).

Депозити роздрібного сектору демонструють стабільне зростання протягом аналізованого періоду. Це вказує на довіру до державного банку зі сторони населення, адже у випадку його банкрутства уряд вдасться до негативних заходів, наприклад, проведе докапіталізацію. У 2023 році обсяг

депозитів фізичних осіб досяг 188,3 млрд грн, що на 54,6% більше порівняно з 2021 роком.

Інші зобов'язання банку зазнали певного скорочення з 23,3 млрд грн у 2021 році до 18,2 млрд грн у 2022 та 2023 роках. Таке зниження може бути пов'язане з оптимізацією структури зобов'язань та зменшенням залежності від інших джерел фінансування.

Таблиця 2.3.

Динаміка зобов'язань АТ «Державний ощадний банк України» в 2021-2023 рр., млрд грн.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, +, -		Відносне відхилення, %		
				2022 від 2021	2023 від 2022	2022 від 2021	2023 від 2022	2023 від 2021
Кошти банків	3,1	2,7	1,6	-0,4	-1,1	-12,90	-40,74	-48,39
Депозити юридичних осіб	66,9	62,4	108,9	-4,5	46,5	-6,73	74,52	62,78
у тому числі кошти на вимогу	57,5	54,3	93,2	-3,2	38,9	-5,57	71,64	62,09
Депозити роздрібного сектору	121,8	166,7	188,3	44,9	21,6	36,86	12,96	54,60
у тому числі кошти на вимогу	53,4	95,9	104,5	42,5	8,6	79,59	8,97	95,69
Інше	23,3	18,2	18,2	-5,1	0,0	-21,89	0,00	-21,89
Усього зобов'язань	215	250	317	35,0	67,0	16,28	26,80	47,44

Джерело: складено автором на основі [14;22;23;28;38]

Прибуток після оподаткування АТ «Ощадбанк» демонструє вражаюче зростання у 2023 році. Незважаючи на зниження до 0,6 млрд грн у 2022 році, у 2023 році банк отримав чистий прибуток у розмірі 6,0 млрд грн, що в 5,5 разів більше порівняно з 2021 роком.

Такий результат є свідченням ефективності діяльності банку, його здатності генерувати прибутки та успішно реалізовувати стратегію розвитку навіть в умовах війни (табл. 2.4).

Динаміка фінансових результатів АТ «Державний ощадний банк України» в 2021- 2023 рр., млрд грн.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, +, -		Відносне відхилення, %		
				2022 від 2021	2023 від 2022	2022 від 2021	2023 від 2022	2023 від 2021
Чистий процентний дохід	13,4	14,9	18,8	1,5	3,9	11,19	26,17	40,30
Чистий комісійний дохід	6,2	5,9	6,6	-0,3	0,7	-4,84	11,86	6,45
Торговий результат	-4,4	6,1	-2,7	10,5	-8,8	-238,64	-144,26	-38,64
Всього доходів	15,6	27,5	23,4	11,9	-4,1	76,28	-14,91	50,00
Всього витрат	14,5	26,8	14,1	12,3	-12,7	84,83	-47,39	-2,76
Прибуток/(збиток) після оподаткування	1,1	0,6	6,0	-0,5	5,4	-45,45	900,00	445,45

Джерело: складено автором на основі [14;22;23;28;38]

Підводячи підсумок, зазначимо, що АТ «Державний ощадний банк України» демонструє стійке зростання активів, досягнувши 371,9 млрд грн у 2023 році, що на 48,8% більше порівняно з 2021 роком.

Банк займає лідируючі позиції за обсягом чистого кредитного портфеля, який у 2023 році становив 89,1 млрд грн, що на 19,3% більше порівняно з 2021 роком. АТ «Ощадбанк» показує позитивну динаміку фінансових результатів, отримавши чистий прибуток у розмірі 6,0 млрд грн у 2023 році, що в 5,5 разів більше порівняно з 2021 роком.

2.2 Оцінка структури та якості кредитного портфеля АТ «Ощадбанк»

Виявлено, що кредитний портфель розширюється, проте сам по собі цей факт не дозволяє сформулювати висновків про раціональність поведінки менеджменту у цій сфері. Слід звернути увагу на показники ризикованості та структури цього елементу активів.

Проявляються суттєві зміни в структурі та обсягах. Кредитування корпоративного сектору демонструвало стабільне зростання протягом зазначеного періоду.

У 2021 році обсяг кредитів, наданих корпоративним клієнтам, становив 61,13 млрд грн.

Наступного року цей показник зріс на 17,3% і досяг 71,74 млрд грн.

Така тенденція збереглася і в 2023 році, коли кредитний портфель корпоративного сектору збільшився до 74,20 млрд грн, що на 3,4% більше порівняно з попереднім роком (рис. 2.1).

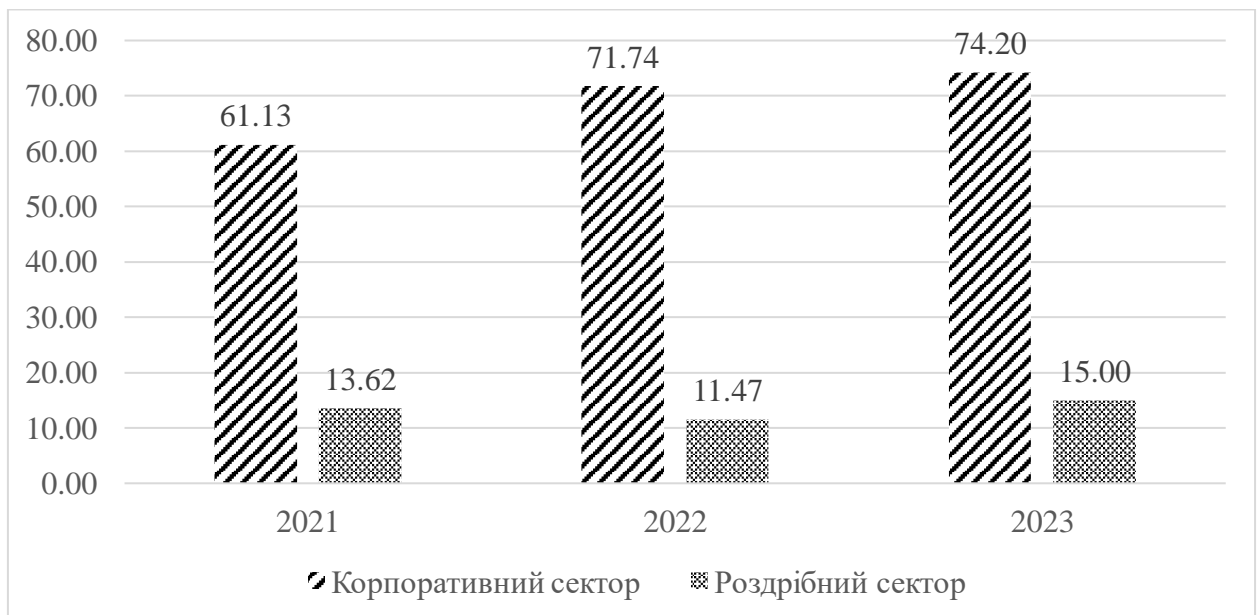

Рис. 2.1 Зміна обсягу кредитного портфелю АТ «Державний ощадний банк України» в 2021- 2023 рр., млрд грн.

Джерело: складено автором на основі [38]

Водночас, динаміка кредитування роздрібною сектору характеризувалася певними коливаннями. У 2021 році обсяг коштів, наданих фізичним особам, становив 13,62 млрд грн. Проте, у 2022 році спостерігалось зменшення цього показника на 15,8% до 11,47 млрд грн. Це спричинено економічною невизначеністю та зниженням платоспроможності населення в

умовах пандемії. Однак, у 2023 році ситуація стабілізувалася, і обсяг роздрібного кредитного портфеля зріс на 30,8%, досягнувши 15,00 млрд грн.

Структура кредитного портфеля фізичних осіб АТ «Ощадбанк» протягом 2021-2023 рр. характеризувалася різноспрямованими тенденціями для різних видів кредитів.

Найбільш динамічним сегментом виявилось іпотечне кредитування, обсяги якого демонстрували стійке зростання. У 2021 році портфель іпотечних кредитів становив 3,2 млрд грн, у 2022 році він збільшився на 15,6% до 3,7 млрд грн, а в 2023 році стрімко зріс на 89,2%, сягнувши 7,0 млрд грн. Така динаміка свідчить про активізацію попиту на житлову нерухомість та ефективність іпотечних програм банку (табл. 2.5).

Таблиця 2.5.

Динаміка кредитного портфелю фізичних осіб АТ «Державний ощадний банк України» в 2021-2023 рр., млрд грн.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, +, -		Відносне відхилення, %		
				2022 від 2021	2023 від 2022	2022 від 2021	2023 від 2022	2023 від 2021
Іпотечні кредити	3,2	3,7	7,0	0,5	3,4	15,98	90,99	121,51
Кредити з використанням платіжних карток	5,3	5,6	4,8	0,3	-0,7	4,95	-13,27	-8,97
Автокредити	4,8	4,2	4,8	-0,6	0,6	-12,26	13,20	-0,68
Споживчі кредити, забезпечені нерухомістю та гарантіями	1,4	1,3	1,3	0,0	0,0	-0,64	-1,64	-2,27
Інші споживчі кредити	2,0	1,5	1,6	-0,5	0,0	-24,05	2,74	-21,97

Джерело: складено автором на основі [38]

Водночас, кредити з використанням платіжних карток показували неоднозначну динаміку. У 2021 році їх обсяг становив 5,3 млрд грн, у 2022 році відбулося незначне зростання на 5,7% до 5,6 млрд грн, проте в 2023 році спостерігалось скорочення на 14,3% до 4,8 млрд грн. Це пов'язано зі зміною

споживчих настроїв та преференцій клієнтів щодо використання кредитних карток.

Автокредитування залишалося відносно стабільним протягом аналізованого періоду. У 2021 році обсяг цього елемента становив 4,8 млрд грн, у 2022 році він зменшився на 12,5% до 4,2 млрд грн, але в 2023 році повернувся до рівня 2021 року, сягнувши 4,8 млрд грн. Такі коливання відображають загальні тенденції на ринку автомобілів та зміну купівельної спроможності населення.

Що ж до рівня ризиків, то загалом ситуація є задовільною. Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7), який не повинен перевищувати 25%, демонстрував стійке зниження. У 2021 році його значення становило 27,46%, що знаходиться над нормативним обмеженням. Однак, у 2022 році цей показник суттєво покращився, знизившись до 9,79%, а в 2023 році досяг ще більш оптимального рівня 7,44%. Така динаміка вказує на те, що банк вжив ефективних заходів щодо диверсифікації кредитного портфеля та зменшення концентрації кредитних ризиків на окремих позичальників (рис. 2.2).

Норматив великих кредитних ризиків (Н8) також показав позитивну тенденцію. АТ «Ощадбанк» демонструє зразкове виконання цього нормативу максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами протягом аналізованого періоду.

У 2021 році значення Н9 становило лише 0,36%, у 2022 році воно знизилося до 0,26%, а в 2023 році досягло мінімального рівня 0,08%. Така динаміка свідчить про високі стандарти корпоративного управління та відсутність надмірних кредитних ризиків, пов'язаних з операціями з інсайдерами.

Аналіз зміни якості кредитного портфеля АТ «Ощадбанк» протягом 2021-2023 рр. виявляє певні відмінності між корпоративним та роздрібним сегментами.

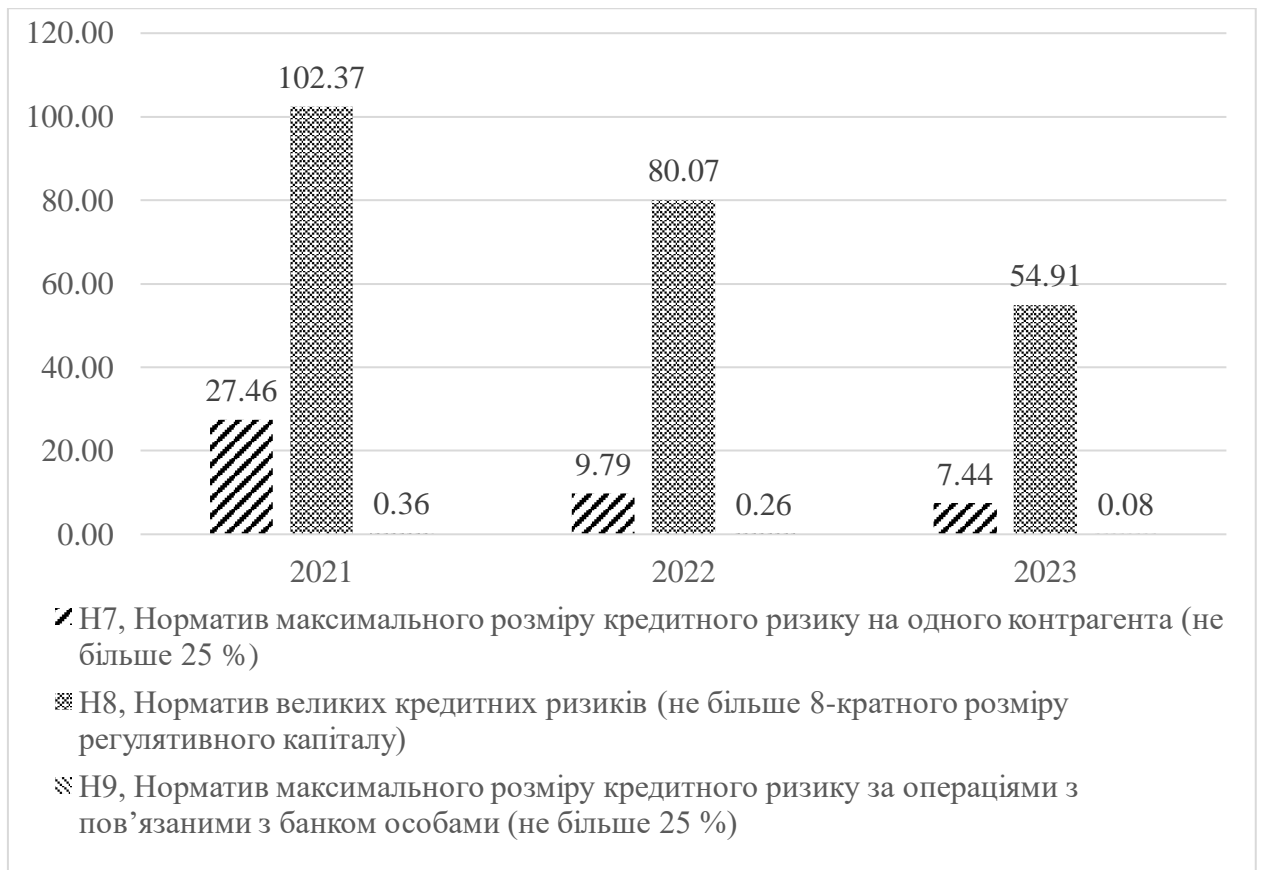

Рис. 2.2 Динаміка значень кредитних нормативів АТ «Державний ощадний банк України» в 2021- 2023 рр., %

Джерело: складено автором на основі [11;16;19;20]

У 2021 році частка кредитів корпоративного сектору за вирахуванням резервів становила 84,28%, що свідчить про відносно високу якість цього сегмента портфеля.

Проте, у 2022 році спостерігалось зниження цього показника до 72,06%, що може бути пов'язано з економічними викликами та погіршенням фінансового стану деяких корпоративних позичальників через війну. Незважаючи на це, у 2023 році ситуація стабілізувалася, і частка якісних кредитів корпоративного сектору дещо зросла до 72,85%.

Водночас, якість кредитного портфеля роздрібного сектору демонструвала більш волатильну динаміку. У 2021 році частка якісних кредитів фізичних осіб за вирахуванням резервів становила 77,80%, що дещо нижче порівняно з корпоративним сегментом.

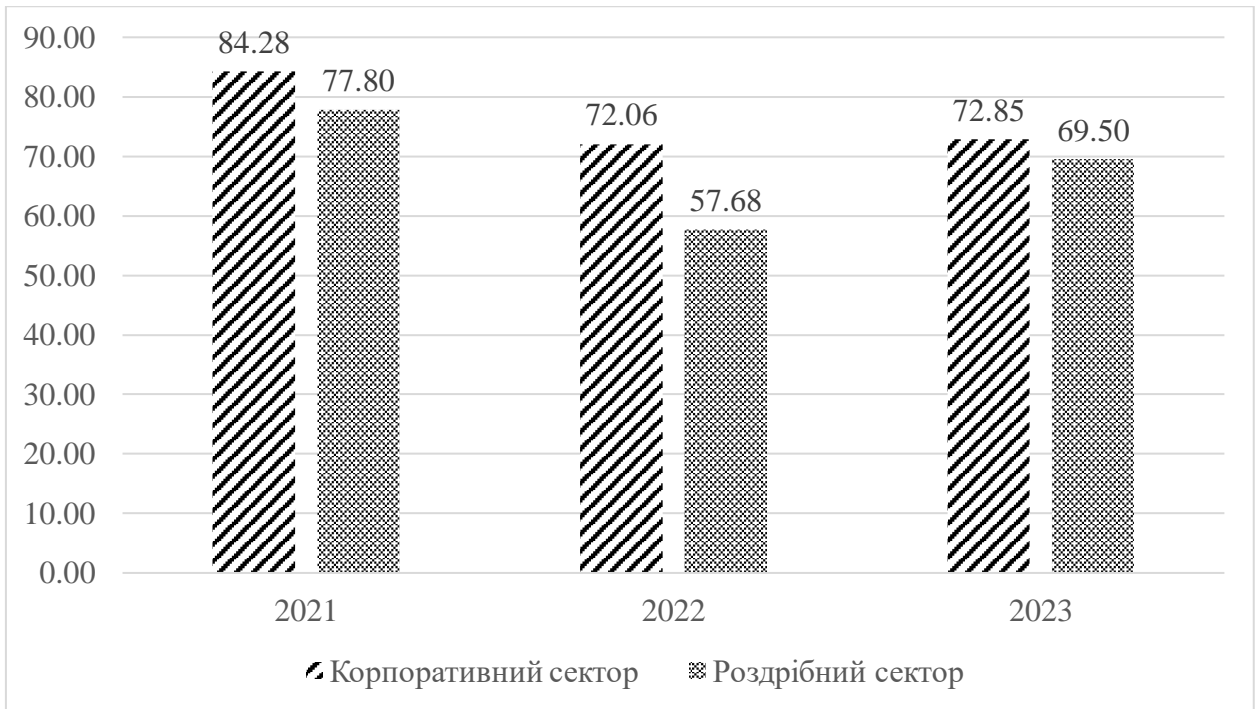

Рис. 2.3 Зміна якості кредитного портфелю АТ «Державний ощадний банк України» в 2021- 2023 рр., %

Джерело: складено автором на основі [14;22;23;28;38]

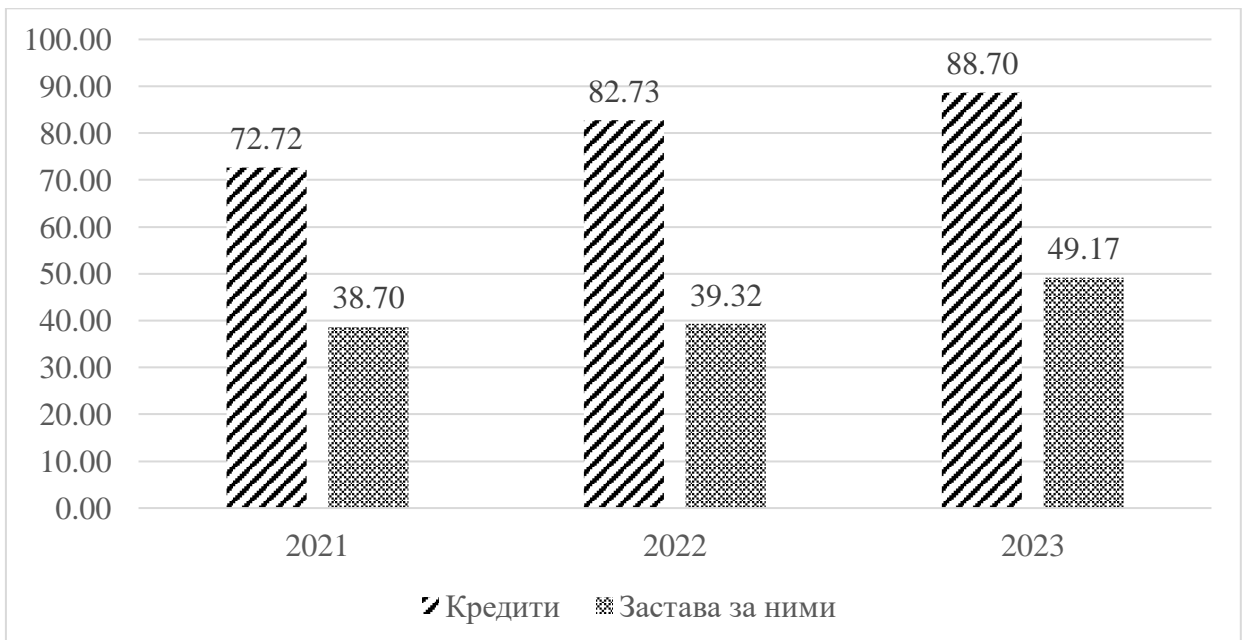

Рис. 2.4 Співставлення розміру виданих кредитів і застави по ним у АТ «Державний ощадний банк України» в 2021- 2023 рр., млрд грн.

Джерело: складено автором на основі [38]

У 2022 році цей показник суттєво знизився до 57,68%, однак, у 2023 році якість роздрібного портфеля покращилася, і частка якісних кредитів зросла до 69,50%. Це свідчить про відновлення платоспроможності населення та ефективність заходів банку щодо реструктуризації проблемної заборгованості.

Політика мінімізації ризиків банку була суперечливою. У 2021 році обсяг виданих кредитів становив 72,72 млрд грн, тоді як вартість застави за ними дорівнювала 38,70 млрд грн.

Таким чином, коефіцієнт покриття кредитів заставою складав близько 53%, що свідчить про наявність певного незабезпеченого кредитного ризику. У 2023 році ситуація дещо покращилася, проте все ще лишається незадовільною (рис. 2.4).

Підсумовуючи, зазначимо, що в процесі оцінки управління кредитним портфелем банку АТ «Ощадбанк» визначено такі аспекти:

- надано характеристику фінансово-економічної і кредитної діяльності АТ «Ощадбанк». Активи АТ «Державний ощадний банк України» продемонстрували стійку тенденцію до зростання, сягнувши 371,9 млрд грн станом на 2023 рік, що відображає приріст на 48,8% у порівнянні з показником 2021 року. Організація утримує провідні позиції на ринку за розміром чистого кредитного портфеля, який у 2023 році досяг 89,1 млрд грн, збільшившись на 19,3% порівняно з 2021 роком. АТ «Ощадбанк» демонструє позитивну динаміку фінансових результатів, зафіксувавши чистий прибуток у розмірі 6,0 млрд грн у 2023 році, що перевищує показник 2021 року в 5,5 разів.

- проведено оцінку структури та якості кредитного портфеля АТ «Ощадбанк». Протягом 2021-2023 рр. АТ «Ощадбанк» демонстрував зростання кредитного портфеля, з домінуванням корпоративного сектору (понад 80%), та покращення якості кредитів, зі зниженням частки проблемних кредитів у корпоративному сегменті до 27,15% у 2023 році. Банк ефективно управляв кредитними ризиками, знизивши норматив Н7 до 7,44%, Н8 до 54,91% та підтримуючи Н9 на рівні 0,08% у 2023 році. Незважаючи на зростання обсягів кредитування до 88,70 млрд грн у 2023 році, банк забезпечив підвищення

коефіцієнта покриття кредитів заставою до 55%, що свідчить про зміцнення забезпеченості кредитного портфеля. В той же час ситуація на фінансовому ринку з точки зору доходності різноманітних інструментів змінилася і доцільно більш інтенсивно накопичувати кредитний портфель.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКІВ

3.1. Формування оптимальної структури кредитного портфелю АТ «Ощадбанк»

У 2024 році ситуація на фінансовому ринку України зазнала суттєвих змін, що вплинуло на інвестиційну стратегію АТ «Ощадбанк». Зважаючи на поточні тенденції, доцільніше інвестувати кошти в кредитний портфель, аніж у державні боргові зобов'язання. Це підтверджується співставленням дохідності ОВДП та кредитів, наданих клієнтам АТ «Ощадбанк» у 2024 році (рис. 3.1).

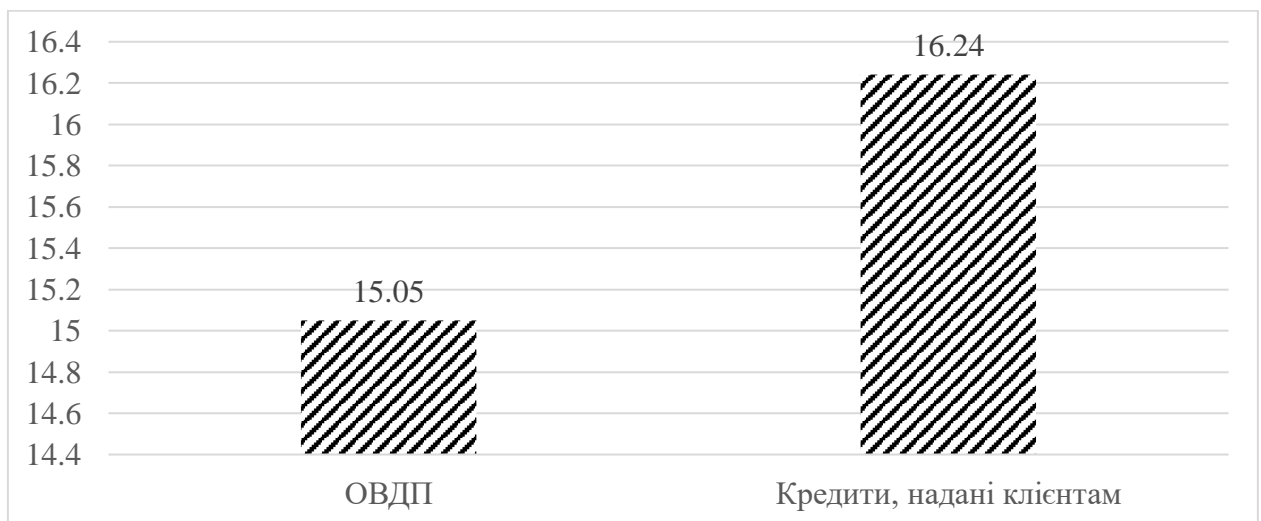

Рис. 3.1 Співставлення дохідності ОВДП та кредитів клієнтам у АТ «Ощадбанк» у 2024 році, %

Джерело: складено автором на основі [27]

Дохідність кредитів, наданих клієнтам, становить 16,24%, тоді як дохідність ОВДП - лише 15,05%.

Аналізуючи дохідність кредитів клієнтам загалом в економіці у розрізі терміну та типу позичальника (рис. 3.2), можна визначити найбільш вигідні сегменти для інвестування.

Найвищу дохідність демонструють короткострокові кредити для фізичних осіб терміном до 1 року - 36,12%. Водночас, кредити для компаній терміном від 1 до 5 років мають дохідність 20,23%, що також є досить привабливим показником. Кредити для фізичних осіб терміном від 1 до 5 років та більше 5 років мають дохідність 28,29% та 21,82% відповідно, що перевищує дохідність ОВДП (рис. 3.2).

Рис. 3.2 Дохідність кредитів клієнтам загалом в економіці у розрізі терміну та типу позичальника, %

Джерело: складено автором на основі [33]

Незважаючи на привабливість інвестування в кредитний портфель, існують певні обмеження, які необхідно враховувати при формуванні оптимальної структури активів та пасивів АТ «Ощадбанк». Збалансування депозитного та кредитного портфелів є ключовим фактором забезпечення фінансової стійкості банку.

Як видно з таблиці 3.1, найбільший надлишок фінансування спостерігається у групі депозитів до місяця, що становить 223,91 млрд грн. Водночас, у групах кредитів від 1 до 5 років та більше 5 років наявна нестача фінансування у розмірі 55,83 млрд грн та 9,41 млрд грн відповідно. Такий

дисбаланс може створювати потенційні ризики ліквідності для банку у випадку значного відтоку короткострокових депозитів.

Таблиця 3.1.

Оцінка нестачі фінансування (-) або надлишку (+) у групі

Термін надання	Депозити	Кредити	Нестача фінансування (-) або надлишок (+) у групі
до місяця	226,85	2,93	223,91
від 1 до 3 місяців	33,87	2,96	30,91
від 3 місяців до 1 року	42,65	15,39	27,25
від 1 до 5 років	2,38	58,22	-55,83
більше 5 років	0,20	9,61	-9,41
Всього	305,95	89,11	216,84

Джерело: складено автором на основі [38]

Проте, варто зазначити, що значна частка депозитів до місяця у АТ «Ощадбанк» має стабільний характер. Це пояснюється тим, що компанії та фізичні особи часто залишають кошти на своїх рахунках без активного використання. Такі депозити можна розглядати як умовно-стабільні, що дозволяє банку використовувати їх для довгострокового кредитування.

Оптимальна стратегія АТ «Ощадбанк» полягає у збалансуванні депозитного та кредитного портфелів шляхом поступового нарощування частки довгострокових кредитів за рахунок умовно-стабільних короткострокових депозитів. При цьому, банку доцільно диверсифікувати кредитний портфель за галузями та типами позичальників для мінімізації кредитних ризиків.

Для оцінки ефективності запропонованих сценаріїв формування кредитного портфелю АТ «Ощадбанк» необхідно проаналізувати їх вплив на процентний дохід банку.

Базовий сценарій відображає поточну ситуацію, коли значна частина капіталу розміщена в державні боргові зобов'язання.

Оцінка процентного доходу при різних сценаріях формування
кредитного портфелю

Показник	до 1 року	від 1 року до 5 років	більше 5 років
Поточна сума кредитів, млрд грн.			
Корпоративний сектор	18,1	53,4	2,6
Фізичні особи	3,2	4,8	7
Дохідність кредитів у гривні, %			
Корпоративний сектор	15,46	20,23	18,56
Фізичні особи	36,12	28,29	21,82
Сума процентного доходу від кредитів, млрд грн.			
Корпоративний сектор	2,80	10,81	0,48
Фізичні особи	1,16	1,36	1,53
Пропонована сума кредитів (сценарій 1), млрд грн.			
Корпоративний сектор	18,08	107,17	2,61
Фізичні особи	56,95	4,80	7,00
Сума процентного доходу від кредитів (сценарій 1), млрд грн.			
Корпоративний сектор	2,80	21,68	0,48
Фізичні особи	20,57	1,36	1,53
Збалансована сума кредитів (сценарій 2), млрд грн.			
Корпоративний сектор	36,0	71,3	20,5
Фізичні особи	21,1	22,7	24,9
Сума процентного доходу від кредитів (сценарій 1), млрд грн.			
Корпоративний сектор	5,57	14,43	3,81
Фізичні особи	7,63	6,43	5,44

Сценарії 1 та 2 передбачають продаж частини ОВДП та розподіл отриманих коштів у кредитний портфель банку.

Згідно зі сценарієм 1 кошти від продажу ОВДП спрямовуються на кредитування корпоративного сектору терміном від 1 до 5 років та фізичних осіб терміном до 1 року. Такий підхід дозволяє збільшити обсяги кредитування у найбільш дохідних сегментах.

Як видно з таблиці 3.2 сума процентного доходу від кредитів корпоративному сектору для цієї групи зростає з 10,81 млрд грн. до 21,68 млрд грн., а для фізичних осіб - з 1,16 млрд грн. до 20,57 млрд грн.

Однак, сценарій 1 не враховує реалії ринкового попиту на кредитні продукти. Банк не завжди може розмістити кошти у бажаних сегментах через обмеження попиту з боку позичальників. Тому сценарій 2 є більш реалістичним, оскільки передбачає пропорційний розподіл коштів від продажу ОВДП у всі групи кредитного портфелю.

Сума процентного доходу від кредитів за сценарієм 2 зростає до 5,57 млрд грн., 14,43 млрд грн. та 3,81 млрд грн. для корпоративного сектору у відповідних термінових групах. Для фізичних осіб процентний дохід становить 7,63 млрд грн., 6,43 млрд грн. та 5,44 млрд грн. відповідно. Такі результати свідчать про ефективність збалансованого підходу до формування кредитного портфелю.

Для кількісної оцінки економічного ефекту від запропонованих сценаріїв формування кредитного портфелю АТ «Ощадбанк» необхідно проаналізувати зміни у процентному доході банку. Як видно з таблиці 3.3 сума проданих ОВДП, що буде трансформована у кредити, становить 107,5 млрд грн. При дохідності ОВДП на рівні 15,05%, очікуваний прибуток від реалізованої суми складає 16,18 млрд грн.

За базовим сценарієм, який передбачає збереження поточної структури активів, очікуваний процентний дохід від кредитів становить 18,13 млрд грн. Таким чином, загальний процентний дохід від кредитів та ОВДП при базовому сценарії складає 34,31 млрд грн.

Реалізація сценарію 1, який передбачає спрямування коштів від продажу ОВДП на кредитування корпоративного сектору терміном від 1 до 5 років та фізичних осіб терміном до 1 року, дозволяє суттєво підвищити процентний дохід банку. Загальний процентний дохід від кредитів при сценарії 1 зростає до 48,42 млрд грн., що забезпечує економічний ефект у розмірі 14,11 млрд грн. порівняно з базовим сценарієм.

Оцінка економічного ефекту від пропозиції

Показники	Значення
Сума проданих ОВДП, що буде трансформована у кредити, млрд грн.	107,50
Дохідність ОВДП	15,05
Очікуваний прибуток від реалізованої суми, млрд грн.	16,18
Очікуваний процентний дохід від кредитів при базовому сценарії, млрд грн.	18,13
Всього процентний дохід від кредитів та ОВДП при базовому сценарії, млрд грн.	34,31
Всього процентний дохід від кредитів при сценарії 1, млрд грн.	48,42
Всього процентний дохід від кредитів при сценарії 2, млрд грн.	43,30
Економічний ефект при сценарії 1, млрд грн.	14,11
Економічний ефект при сценарії 2, млрд грн.	8,99

Сценарій 2, який передбачає пропорційний розподіл коштів від продажу ОВДП у всі групи кредитного портфелю, також демонструє позитивний економічний ефект. Загальний процентний дохід від кредитів при сценарії 2 становить 43,3 млрд грн., що на 8,99 млрд грн. перевищує показник базового сценарію.

Порівнюючи економічний ефект від реалізації сценаріїв 1 та 2, можна зробити висновок, що сценарій 1 є більш ефективним з точки зору максимізації процентного доходу банку. Однак, як зазначалося раніше, сценарій 2 є більш реалістичним та збалансованим, оскільки враховує ринковий попит на кредитні продукти в різних сегментах.

Підводячи підсумок, зазначимо, що трансформація частини ОВДП у кредитний портфель АТ «Ощадбанк» дозволяє суттєво підвищити процентний дохід банку та забезпечити позитивний економічний ефект. Вибір оптимального сценарію залежить від стратегічних цілей банку та ринкових умов. Сценарій 1 дозволяє максимізувати процентний дохід, але є складнішим

у реалізації через обмеження попиту. Сценарій 2 забезпечує збалансоване зростання доходів та є більш реалістичним з точки зору задоволення ринкового попиту на кредитні продукти.

3.2. Удосконалення кредитної стратегії АТ «Ощадбанк»

Визначивши особливості поточного розвитку банку, зокрема й цифрового простору, доцільно запропонувати можливості подальшого розвитку.

Застосування інструментів цифровізації може стати ефективним вирішенням цих проблем. Впровадження штучного інтелекту в процес оцінювання кредитоспроможності позичальників дасть змогу враховувати не тільки традиційні фінансові показники, а й дані із соціальних мереж, що підвищить точність аналізу і розширить можливості кредитування.

Завдяки використанню штучного інтелекту відсоток схвалення на 43% вищий, ніж у кредиторів, які ґрунтують схвалення в основному на кредитній історії. Це пов'язано з тим, що кредитами охоплено й ту групу, яка спроможна та бажає виконувати свої зобов'язання вчасно, але яка за загальними критеріями перебуває поза зоною інтересу банків за використання традиційного підходу ухвалення рішення про надання запитуваного кредиту.

Таким чином, екстраполюючи дані на АТ «Державний ощадний банк України», виявлено, що такий захід забезпечить додатковий приріст кредитів фізичним особам у розмірі 6,45 млрд грн. і приріст чистого відсоткового доходу в разі впровадження заходу в розмірі 1,35 млрд грн. (табл. 3.4).

Ще одним важливим питанням є вартість розробки штучного інтелекту. Для визначення такого показника доцільно звернути увагу на обсяг залученого фінансування компанії, зайнятої саме створенням ШІ для цілей кредитування, до моменту серії Б збору фінансування.

Таблиця 3.4.

Оцінка очікуваного економічного ефекту від реалізації пропозиції
розроблення ІІІ для цілей кредитування

Показник	Характеристика
Кредити фізичним особам, млрд грн.	15
Валова прибутковість операцій кредитування (співвідношення чистого процентного прибутку до розміру виданих коштів), %	20,99
Приріст кредитного портфеля в разі реалізації пропозиції, млрд грн.	6,45
Приріст чистого процентного походу в разі впровадження заходу, млрд грн.	1,35

Джерело: складено автором

На момент серії А стартап характеризується наявністю ключових ресурсів, необхідних для реалізації запланованої бізнес-моделі. Як компанію для виявлення ціни повторного розроблення аналога використовують дані Upstart. Таким чином, поточна вартість розробки власної моделі становить 399,9 млн грн (табл. 3.5).

Таблиця 3.5.

Оцінка поточної вартості розроблення моделі ІІІ для оцінювання
кредитоспроможності фізичних осіб

Показник	Значення
Вартість створення ІІІ для кредитування (обсяг зібраного стартапом Upstart фінансування до етапу масштабування бізнес-моделі), млн дол. США	7,65
Рівень інфляції долара США з 2013 року, %	30,79
Поточна вартість розроблення аналогічної моделі ІІІ, млн дол. США	10,01
Курс гривні, грн за дол. США	39,95
Поточна вартість розроблення аналогічної моделі ІІІ, млн грн	399,9

Джерело: складено автором на основі [39; 40; 41]

Оцінка економічної ефективності заходу щодо застосування штучного інтелекту для аналізу кредитоспроможності фізичних осіб на основі даних соціальних мереж демонструє значний потенціал. Вартість створення системи

ІІІ становить 0,4 млрд грн., що включає в себе розробку програмного забезпечення, придбання необхідного обладнання та інтеграцію з існуючими системами банку.

Крім того, для забезпечення ефективної роботи ІІІ потрібне акумулювання даних із соціальних мереж для аналізу. Враховуючи, що АТ «Державний ощадний банк України» здійснює свою діяльність на території всієї України, доцільно збирати інформацію про всіх повнолітніх громадян країни. Витрати на цю операцію розраховуються виходячи з витрат у розмірі 10 грн на кожного громадянина, що в підсумку становить 0,25 млрд грн. Таким чином, загальна сума витрат на впровадження та функціонування системи ІІІ для оцінки кредитоспроможності становить 0,65 млрд грн. (табл. 3.3).

Таблиця 3.6.

Оцінка економічної ефективності заходу застосування штучного інтелекту для оцінки кредитоспроможності фізичної особи на основі даних соціальних мереж

Показник	Характеристика
Вартість створення ІІІ, млрд грн.	0,40
Вартість акумулювання даних для аналізу в системі ІІІ, млрд грн.	0,25
Усього витрат на ІІІ, млрд грн.	0,65
Чистий економічний ефект від заходу, млрд грн.	0,70
Економічна ефективність заходу, на рік, частка од.	1,08

Джерело: складено автором

Незважаючи на значні витрати, чистий економічний ефект від реалізації цього заходу оцінюється в 0,7 млрд грн. Цей показник враховує збільшення обсягів кредитування. Також можна очікувати інших ефектів, а саме зниження ризиків неповернення кредитів та оптимізації процесів ухвалення рішень про видачу кредитів.

Економічна ефективність заходу, розрахована як відношення чистого економічного ефекту до сумарних витрат, становить 1,08 частки одиниці.

Тобто кожна гривня, вкладена у створення запропонованої моделі штучного інтелекту, забезпечить повернення вже в першому році в розмірі 1,08 гривень.

Настільки високе значення ефективності свідчить про доцільність впровадження системи ШІ для оцінки кредитоспроможності фізичних осіб на основі даних соціальних мереж у діяльність АТ «Державний ощадний банк України».

Підсумовуючи, зазначимо, що в процесі обґрунтування напрямів удосконалення методів управління кредитним портфелем банків сформульовано такі рекомендації:

- запропоновано шляхи формування оптимальної структури кредитного портфелю АТ «Ощадбанк». Трансформація частини ОВДП у кредитний портфель АТ «Ощадбанк» дозволяє підвищити процентний дохід банку, забезпечуючи економічний ефект у розмірі 14,11 млрд грн. при сценарії 1 та 8,99 млрд грн. при сценарії 2. Сценарій 1, який передбачає спрямування коштів на кредитування корпоративного сектору терміном від 1 до 5 років та фізичних осіб терміном до 1 року, є більш ефективним з точки зору максимізації процентного доходу, але може бути складнішим у реалізації через обмеження попиту. Сценарій 2, який передбачає пропорційний розподіл коштів у всі групи кредитного портфелю, забезпечує збалансоване зростання доходів та є більш реалістичним з точки зору задоволення ринкового попиту на кредитні продукти;

- визначено напрями удосконалення кредитної стратегії АТ «Ощадбанк». Пропозиція полягає в застосуванні штучного інтелекту для оцінки кредитоспроможності фізичної особи з урахуванням не тільки загальної інформації, а й даних у соціальних мережах. Вартість створення моделі ШІ для цілей кредитування становить 399,9 млн грн., а збір даних про потенційних позичальників потребує 250 млн грн. Визначено, що ефективність таких вкладень становить 1,08 частки од., тобто кожна гривня, що вкладена у

створення запропонованої моделі штучного інтелекту, забезпечить повернення вже в першому році в розмірі 1,08 гривні.

ВИСНОВКИ

У процесі вивчення теоретичних та практичних аспектів управління кредитним портфелем банку сформульовано такі висновки та рекомендації:

1. Розкрито економічну сутність та зміст управління кредитним портфелем банку. Управління кредитним портфелем банку означає процес впливу різних структурних підрозділів, у тому числі кредитного комітету, менеджерів у відділенні, відділу ризик-менеджменту та інші учасників, на параметри кредитної політики з метою зміни обсягу та якісних характеристик портфелю кредиту банку для максимізації потенціалу генерування процентного та комісійного доходу при збереженні прийняттого рівня ризику. Він охоплює широкий спектр взаємопов'язаних підпроцесів, таких як формування кредитної політики, аналіз та оцінка кредитних заявок, моніторинг та контроль кредитного портфеля.

2. Досліджено методи управління та класифікації кредитного портфелю банку. Залучення потенційних позичальників та розширення клієнтської бази здійснюється банками шляхом використання різних методів формування кредитного портфеля, зокрема реклами, прямих продажів, надання кредитів онлайн та партнерства з компаніями і магазинами. Для управління ризиками кредитного портфеля банки застосовують такі методи, як диверсифікація портфеля, встановлення кредитних лімітів, створення резервів для покриття можливих втрат, сек'юритизація кредитів та хеджування ризиків. Аналіз та управління кредитними операціями банку вимагає класифікації кредитного портфеля за різними ознаками, такими як валюта кредиту, наявність забезпечення та форма власності позичальника.

3. Надано характеристику фінансово-економічної і кредитної діяльності АТ «Ощадбанк». Загальні активи АТ «Державний ощадний банк України» зросли до 371,9 млрд грн у 2023 році, що на 48,8% більше порівняно з 2021 роком, демонструючи стабільне нарощення. Банк є лідером ринку за величиною чистого кредитного портфеля, який станом на 2023 рік становив

89,1 млрд грн, що на 19,3% перевищує значення 2021 року. Фінансові результати АТ «Ощадбанк» характеризуються позитивною динамікою, про що свідчить отримання чистого прибутку в розмірі 6,0 млрд грн у 2023 році, що в 5,5 разів більше, ніж у 2021 році.

4. Проведено оцінку структури та якості кредитного портфеля АТ «Ощадбанк». АТ «Ощадбанк» протягом 2021-2023 рр. нарощував кредитний портфель, зберігаючи фокус на корпоративному кредитуванні (понад 80%), та покращував якість кредитів, особливо в корпоративному сегменті, де частка резервів знизилась до 27,15% від суми кредитів у 2023 році. Банк демонстрував ефективне управління кредитними ризиками, досягнувши зниження нормативів Н7 до 7,44%, Н8 до 54,91% та утримуючи Н9 на рівні 0,08% у 2023 році. Хоча обсяги кредитування зросли до 88,70 млрд грн у 2023 році банк зміцнив забезпеченість кредитного портфеля, підвищивши коефіцієнт покриття кредитів заставою до 55%. В той же час ситуація на фінансовому ринку з точки зору дохідності різноманітних інструментів змінилася і доцільно більш інтенсивно накопичувати кредитний портфель.

5. Запропоновано шляхи формування оптимальної структури кредитного портфелю АТ «Ощадбанк». Оптимізація структури кредитного портфелю АТ «Ощадбанк» шляхом трансформації частини ОВДП у кредити дозволяє суттєво підвищити процентний дохід банку, забезпечуючи економічний ефект на рівні 14,11 млрд грн. при сценарії 1 та 8,99 млрд грн. при сценарії 2. Вибір оптимального сценарію залежить від стратегічних цілей банку та ринкових умов: сценарій 1 дозволяє максимізувати процентний дохід, але може бути складнішим у реалізації через обмеження попиту, тоді як сценарій 2 забезпечує збалансоване зростання доходів та є більш реалістичним з точки зору задоволення ринкового попиту на кредитні продукти.

6. Визначено напрями удосконалення кредитної стратегії АТ «Ощадбанк». Запропоновано використовувати технології штучного інтелекту для оцінки кредитоспроможності фізичних осіб, враховуючи не лише загальну інформацію, але й дані з соціальних мереж. Створення моделі ШІ для потреб

кредитування коштуватиме 399,9 млн грн., а збір даних про потенційних позичальників потребуватиме ще 250 млн грн. Розрахунки показують, що ефективність таких інвестицій становить 1,08, тобто кожна гривня, вкладена у розробку запропонованої моделі штучного інтелекту, забезпечить повернення вже в першому році в розмірі 1,08 гривні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аврамчук Л., Костюк К. Вплив кредитної політики на якість кредитного портфеля банківських установ. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2022. №27 (133). С.101-107
2. Боднар О. А., Тішечкіна К. В., Іваненко Г. Ю., Тарасенко В. П. Управління та засоби мінімізації кредитного ризику банку. *Modern Economics*. 2019. № 15. С.21-26.
3. Вербовенко І. В., Жарікова О. Б. Управління кредитним портфелем банку. Науково-редакційна колегія. 2022. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u207/zbirnik_tez_krugliy_stil_bss_19.12.2022_1.pdf#page=13 (дата перегляду: 14.11.2023).
4. Вовчок Я. І. Трансформація політики управління кредитним портфелем банку в сучасних умовах. Редакційна колегія. 2022. URL: https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/tezy_econ_17.11.22.pdf#page=31 (дата перегляду: 14.11.2023).
5. Волкова В. В., Власенко О. С. Підвищення якості кредитного портфеля як чинник мінімізації кредитного ризику банку. *Економіка і організація управління*. 2021. С. 76-85.
6. Дейнека О. В., Гапонько О. Ю., Москаленко А. О. Ієрархічна структура управління портфельним кредитним ризиком банку // *Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 19–20 листопада 2020 р. Суми : Сумський державний університет, 2020. С. 25-28
7. Добровольська О. В., Йолтухівський В. М. Ліквідне забезпечення як запорука якісної кредитної політики комерційного банку: практичний аспект. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. URL: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/5957> (дата перегляду: 14.11.2023).

8. Добровольська О. В., Качула С. В., Льовкіна А. С. Фінансовий менеджмент кредитного ризику як запорука безпеки кредитної діяльності банку. Ефективна економіка. Дніпровський держ. аграрн. у-нт. 2022. № 2. URL: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/7082> (дата перегляду: 14.11.2023).

9. Доценко І. О., Доценко В. В., Сутність та значення кредитної діяльності банку у сучасних умовах економічного розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 12 (1) . – 2017. – С.94-98.

10. Дуброва Н. П. Формування системи управління кредитною політикою банку. *Фінанси, банківська система та страхування в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку в кризовій економіці*. 2021. С. 138-145.

11. Економічні нормативи та ліміти відкритої валютної позиції станом на 01.10.2023 року. URL: https://www.oschadbank.ua/uploads/2/11706-dodatok_4_01_10_2023.docx (дата перегляду: 23.05.2024).

12. Засади стратегічного реформування державного банківського сектору (стратегічні принципи). URL: https://www.oschadbank.ua/uploads/2/11988-01102023_02x_ob.pdf (дата перегляду: 23.05.2024).

13. Зверук Л. А., Лисенко Т. С. Управління кредитною діяльністю банківських установ: сутність, практика, напрями вдосконалення. *Бизнес Информ*. 2019. №1 (492). С.349-357.

14. Згруповані балансові залишки (у розрізі банків). URL: https://bank.gov.ua/files/stat/aggregation_2023-09-01.xlsx (дата перегляду: 23.05.2024)

15. Зеркаль А. В., Осипенко Є. І. Мікрокредитування та споживчі кредити в Україні. *Фінансові важелі соціально-економічного механізму взаємодії суб'єктів господарювання різних типів та сфер діяльності*. 2020. С.24-27.

16. Значення економічних нормативів в цілому по системі. URL: https://bank.gov.ua/files/stat/Ratios_Banks_2023-09-01.xlsx (дата перегляду: 23.05.2024).

17. Миськів Г. Функціонування та розвиток кредитного ринку України: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7». 2015. 360 с.

18. Никоненко А. О., Кононенко Г. І. Кредитна політика комерційного банку в ринкових умовах. *Домінанти соціально-економічного розвитку України в умовах інноваційного типу прогресу. Київський національний університет технологій та дизайну.* 2021. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/18737/1/DOMIN2021_P178-180.pdf (дата перегляду: 14.05.2024).

19. Нормативи капіталу та їх складові (у розрізі банків). URL: https://bank.gov.ua/files/stat/Skladovi_RK_2023-09-01.xlsx (дата перегляду: 23.05.2024).

20. Нормативи та складові розрахунку регулятивного капіталу станом на 01.10.2023 року. URL: https://www.oschadbank.ua/uploads/2/11707-dodatok_5_01_10_2023.docx (дата перегляду: 23.05.2024).

21. Облікова ставка Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/monetary/stages/archive-rish> (дата перегляду: 14.05.2024).

22. Оборотно-сальдовий баланс АТ «Ощадбанк» станом на 01.10.2023. URL: https://www.oschadbank.ua/uploads/2/11988-01102023_02x_ob.pdf (дата перегляду: 23.05.2024).

23. Оборотно-сальдовий баланс банків (у розрізі банків). URL: https://bank.gov.ua/files/stat/OSB_bank_2023-09-01.xlsx (дата перегляду: 23.05.2024)

24. Омельченко О. В., Король Р. М. Аналіз кредитної політики банку в умовах економічної нестабільності на прикладі АТ «Ощадбанк». *Подільський науковий вісник.* 2021. С. 24-29.

25. Омельченко О. В., Король Р. М. Аналіз кредитної політики банку в умовах економічної нестабільності на прикладі АТ «Ощадбанк». *Подільський науковий вісник*. 2021. С. 24-29.
26. Омельченко О. В., Король Р. М. Роль кредитної політики банку у забезпеченні надійності його кредитного портфелю. *Подільський науковий вісник*. 2021. С. 20.
27. Первинний ринок ОВДП. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/primary-ovdp-chart> (дата перегляду: 23.05.2024)
28. Показники діяльності. URL: <https://www.oschadbank.ua/pokazniki-dialnosti> (дата перегляду: 23.05.2024).
29. Похилько С. В., Новіков В. М. Аналіз існуючих підходів щодо управління та мінімізації кредитного ризику банку. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2019. № 1. С. 53-63.
30. Приймак Н. В. Сутнісні характеристики кредиту як основного фінансового інструмента кредитування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. № 6. С. 7-16.
31. Про банк. URL: <https://www.oschadbank.ua/about> (дата перегляду: 23.05.2024).
32. Про банки і банківську діяльність: Закон України за станом на 07 грудня 2000 р. /Верховна Рада України. Київ : Верховна Рада України, 2000. № 2121-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 5-6, ст.30. (Закон України)
33. Процентні ставки за кредитами та депозитами. Цінні папери резидентів. Індекс ПФТС. URL: https://bank.gov.ua/files/4-Financial_markets.xlsx (дата перегляду: 23.05.2024).
34. Ровенська В. В., Киркач В. Е. Кредитна політика та аналіз сучасного стану кредитного ринку України. *Економічний вісник Донбасу*. 2019. №1 (55). С.103-108.

35. Семенча І. Є. Ефективне управління кредитною діяльністю банку: системний погляд професійного менеджера. *Інфраструктура ринку*. 2019. №34. С.291-297.

36. Схематичне зображення структури власності АТ«Ощадбанк» станом на 01 січня 2019 року. URL: https://www.oschadbank.ua/uploads/2/11988-01102023_02x_ob.pdf (дата перегляду: 23.05.2024).

37. Ташлай Ю. Ю., Кононенко Г. І. Формування кредитної політики банку в сучасних умовах господарювання. *Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості*. 2021. С. 236-240.

38. Фінансова звітність. URL: <https://www.oschadbank.ua/finansova-zvitnist> (дата перегляду: 23.05.2024).

39. Series A – Upstart. URL: https://www.crunchbase.com/funding_round/upstart-series-a--c899014c (дата звернення: 26.03.2024);

40. U.S. Inflation Rate 1960-2024. URL: <https://www.macrotrends.net/global-metrics/countries/USA/united-states/inflation-rate-cpi> (дата звернення: 26.03.2024);

41. USD/UAH - US Dollar Russian Ruble. URL: <https://www.investing.com/currencies/usd-uah> (дата перегляду: 23.05.2024)